

Interministeriële Conferentie Leefmilieu uitgebreid met Landbouw

Goedkeuring van het Nationaal plan (2017-2022) ter bestrijding van *Batrachochytrium Salamandrivorans* (Bsal)

Resultaten van de publieke raadpleging -13 Maart 2017

Naar aanleiding van de beslissing van de ICL uitgebreid met landbouw van 30 november 2016 werd het ontwerpplan van 16/01 tot 16/02/2017 ter raadpleging aan het publiek voorgelegd.

Vijf personen hebben deelgenomen (3 burgers, 1 vertegenwoordiger van een beroepsvereniging van dierenartsen en 1 universiteitsonderzoeker). Alle interventies waren het plan genegen en hadden in het bijzonder betrekking op de volgende punten:

- Maatregelen nemen ter omkadering van bosbouw- en vrijetijdsactiviteiten in de gebieden die getroffen zijn door Bsal;

➤De WG Bsal weerhoudt deze optie niet omdat ze moeilijk op het terrein toe te passen en te controleren is, in het bijzonder in Wallonië waar de gebieden zeer verspreid zijn en de gebruikers zeer talrijk en zeer verschillend zijn (wandelaars, jagers, boswachters, exploitanten/gebruikers,...). Hoewel de verspreiding van Bsal door andere wilde dieren overigens nog niet met zekerheid is vastgesteld, kan ze niet worden uitgesloten. Een algemene inperkingsmaatregel zou op dat vlak geen enkele impact hebben. De WG Bsal stelt eerder voor om bosgebruikers te informeren en bewust te maken, zoals dat in het actieplan is voorzien.

Er moet eveneens onderstreept worden dat het actieplan reeds in een aantal maatregelen voorziet om de toegang tot besmette gebieden te beperken:

- In Vlaanderen: er worden geen afwijkingen toegekend voor activiteiten binnen een straal van 1 km rond het besmette gebied indien het gaat om een poel (in geval van positieve stalen onder de watersalamanders zonder gerelateerde sterfte) en in alle gebieden waar vuursalamanders leven ingeval bekend is dat Bsal in het betrokken gebied voorkomt en sterfte veroorzaakt, behalve voor monitoringactiviteiten.
- In Wallonië: ingeval Bsal wordt ontdekt, wordt geen toelating meer gegeven voor grote manifestaties (voetgangers, ruiters, fietsers en voertuigen) binnen een straal van 1 km rond de geïnfecteerde gebieden, behalve voor monitoringactiviteiten.
- In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: ingeval geïnfecteerde salamanders en watersalamanders worden ontdekt, worden alle

afwijkingen van de Ordonnantie Natuur die betrekking hebben op de amfibiehabitat stopgezet (dit zijn vnl. educatieve activiteiten van scholen en verenigingen), met uitzondering van monitoringactiviteiten die noodzakelijk zijn voor de opvolging van de populaties en van de aanwezigheid en impact van Bsal.

- Het deel betreffende de “commerciële beperkingen” versterken door de bij handelaars en kwekers verhandelde soorten te screenen die mogelijke vectoren zijn van Bsal;

- Het actieplan bewerkstelligt deze maatregel onder doelstelling I van punt 4.4.2. (monitoring van in gevangenschap levende populaties). De WG Bsal stelt voor om zich, via de nationale structuur voor uitwisseling van informatie, zo vlug mogelijk in verbinding te stellen met de bevoegde gewestelijke diensten voor dierenwelzijn om te zien hoe die maatregel snel kan worden uitgevoerd.

- De passieve en actieve bewaking verstandig uitvoeren, d.w.z. ervoor zorgen dat de ziektekiem niet wordt verspreid indien een enkele groep met de volledige monitoring is belast. In dat verband wordt voorgesteld dat –zoveel mogelijk- lokale mensen de monitoring doen met verschillend materiaal.

- De WG Bsal onderstreept dat de monitoringactiviteiten in Vlaanderen en Wallonië al voornamelijk door lokale en goed geïnformeerde mensen gebeuren. Om de verspreiding van de ziektekiem te vermijden bepaalt het actieplan dat het hygiëneprotocol absoluut moet worden gevolgd tijdens de monitoring. Om het veiligheidsprotocol te verbeteren stelt de WG Bsal voor een maatregel toe te voegen waarbij het gebruik van een andere set materiaal wordt aangeraden voor elke monitoringsactie in een andere leefgebied (niet alleen voor de paddenoverzetacties).

- Voorstel om de geïdentificeerde salamander- en watersalamanderpopulatie in een bepaald gebied te testen (Tihange);

- De WG Bsal neemt nota van dit voorstel, maar wil de aandacht erop vestigen dat de actieve monitoringacties gebeuren op gerichte locaties, d.w.z. in gebieden die representatief worden geacht voor de salamanderpopulatie in het Waals Gewest (momenteel 25 locaties die bekend staan om hun grote populatie salamanders). Er moet op gewezen worden dat, gelet op de vrij uitgebreide salamanderpopulatie in Wallonië, het niet mogelijk is om alle populaties te testen. Daarom wordt naast de actieve monitoring een passieve monitoring toegepast waarbij in het bijzonder de burgers een toezichhoudende rol vervullen in de opsporing van de ziekte.

Voor de beroepsvereniging van dierenartsen (UPF):

- De informatieverspreiding over de verspreiding van de ziektekiem in het natuurlijk milieu uitbreiden naar de dierenartsen toe (de informatie niet beperken tot de in gevangenschap levende populatie) en voorstel om daartoe de professionele structuren te gebruiken;

➤De WG Bsal vindt het gerechtvaardigd dat de dierenartsen ook op de hoogte worden gebracht van eventuele Bsal problemen bij de wilde populaties en niet alleen bij de in gevangenschap levende populaties. Ten aanzien van deze laatste werd in Vlaanderen overigens reeds een communicatieactie rond de passieve bewaking van Bsal opgezet via de geëigende kanalen van het FAVV.

Er wordt voorgesteld om dit soort actie specifiek onder doelstelling 2 van de passieve monitoring in het plan op te nemen (titel 4.2) door de dierenartsen als doelpubliek toe te voegen voor de informatie- en sensibiliseringscampagnes (*Het publiek en de betrokken terreinsectoren informeren en sensibiliseren over de ziekte, de factoren voor verspreiding en de te nemen bioveiligheidsmaatregelen, in het bijzonder op het niveau van de habitats waar de amfibieën leven alsook op het niveau van de met Bsal geïnfecteerde gebieden*).

- Gebruik van natriumhypochloriet (bleekwater):

- Hoewel we de terughoudendheid voor het product begrijpen, moet het niet onmiddellijk geweerd worden. Er moet wel gepreciseerd worden onder welke omstandigheden het geïnactiveerd is teneinde het biotoop niet te verstoren (of de zuiveringsstations te ontregelen);
- Er moet op worden gewezen dat het niet werkzaam is bij materiaal dat sterk vervuild is door organisch materiaal;

➤De WG Bsal wil haar voorkeur voor VIRKON S onderstrepen dat het enige ontsmettingsmiddel is dat Bsal doeltreffend bestrijdt zonder al te schadelijk te zijn voor het milieu. Momenteel is het het enige product dat overeenkomstig de hygiëneprotocollen moet worden gebruikt. Er geldt een tijdelijke gebruiksvergunning sinds 27 oktober 2016 die verstrijkt op 25 april 2017. Het is de bedoeling om opnieuw een tweede tijdelijke vergunning aan te vragen totdat een vergunning op lange termijn is toegekend.

- Aangezien de campagnes voor de bescherming van amfibieën op de weg binnenkort weer van start gaan (veel dierenartsen zijn hierbij actief betrokken), is het wenselijk om enkele epidemiologische basisbegrippen nog eens in herinnering te brengen van de vrijwilligers die de populaties bij de volgende migraties zullen overzetten

(oneigenlijke verplaatsingen naar verre biotopen vermijden; het materiaal en de laarzen na elk gebruik reinigen en desinfecteren; ...);

➤De WG Bsal is van oordeel dat het inderdaad belangrijk is om de verantwoordelijken voor de campagnes ter bescherming van amfibieën proactief te informeren. In Vlaanderen zorgt Natuurpunt reeds actief voor die communicatie naar de betrokkenen. De WG Bsal beveelt aan dat ook in Wallonië dergelijke actie wordt opgezet door de verantwoordelijken voor dergelijke campagnes een mail te sturen.

Er wordt voorgesteld om dit soort actie specifiek onder doelstelling 2 van de passieve monitoring in het plan op te nemen (titel 4.2) door de verantwoordelijken voor de campagnes ter bescherming van amfibieën die als doelpubliek toe te voegen voor de informatie- en sensibiliseringscampagnes (*Het publiek en de betrokken terreinsectoren informeren en sensibiliseren over de ziekte, de factoren voor verspreiding en de te nemen bioveiligheidsmaatregelen, in het bijzonder op het niveau van de habitats waar de amfibieën leven alsook op het niveau van de met Bsal geïnfecteerde gebieden*).

- De Faculteit Diergeneeskunde van de Universiteit van Luik uitnodigen om partner te zijn van het actieplan.

➤Het actieplan laat toe om personen of instellingen met expertise in de ecologie van amfibieën of de ziektes die hen treffen op te nemen. Momenteel heeft de faculteit diergeneeskunde van de Universiteit van Luik nog niet dergelijke expertise ontwikkeld.

- Voor de universiteit van Namen - Faculteit Biologie:

- Voorstel voor een doctoraatsproject over het opsporen van *Batrachochytrium salamandrivorans*/*Batrachochytrium dendrobatidis* via eDNA en bekijken hoe de universiteit zich eventueel bij het actieplan kan aansluiten.

➤ Het actieplan laat toe om personen of instellingen met expertise in de ecologie van amfibieën of de ziektes die hen treffen op te nemen. Aangezien de door de Universiteit van Namen geplande onderzoeken niet de nodige financiële middelen hebben gekregen, zal voorrang worden gegeven aan bilaterale contacten tussen de onderzoekers en de vertegenwoordigers van het DNF en DEMNA.